

PM 2014:134 RI (Dnr 002-879/2014)

Utveckling av KSL inför mandatperioden 2015-2018

Remiss från Kommunförbundet Stockholms Län (KSL)

Remisstid den 31 oktober 2014

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen ”Utveckling av KSL inför mandatperioden 2015-2018” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Styrelsen för Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) har inför nästa mandatperiod tagit initiativ till att föreslå ny inriktning, organisation och arbetsformer för KSL.

Utiifrån nyckelfrågorna och utmaningarna föreslås två huvudområden för KSL under den kommande mandatperioden; Välfärdsutveckling och Regional utveckling.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [KSL:s hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att KSL är en betydelsefull organisation för samverkan mellan länets kommuner. KSL ska vara en mötesplats för diskussion, gemensam kunskapsuppbyggnad och för att finna gemensamma lösningar. I vissa fall, där medlemskommunerna så bestämmer, ska KSL kunna företräda medlemmarna. Dock bör sådana frågor vara begränsade till antalet. Stadsledningskontoret konstaterar också att i förhandlingar av stor ekonomisk vikt för kommunerna med t ex staten eller Stockholms läns landsting, kommer Stockholms stad att företräda sig själv.

Mina synpunkter

I remissen ”Utveckling av KSL inför mandatperioden 2015-2018” lyfts att KSL den kommande mandatperioden särskilt ska arbeta med att utveckla nyckelfrågorna inom två huvudområden; Välfärdsutveckling och Regional utveckling. De två huvudområdena rapporten landar i är förvisso mycket relevanta att diskutera och hantera i en regional kontext, men tyvärr alltför allmänt formulerade. Det intrycket

förstärks av att alla utpekade nyckelfrågor sedan pressas in under de två huvudrubrikerna. Samtliga av dessa så kallade nyckelfrågor har också relevans för den regionala nivån, men varken begreppen eller resonemanget utvecklas sedan ytterligare i rapporten. Hur avgränsningar ska göras mot kommunernas egna beslutanderätt och andra regionala organisationer i Stockholms län anges inte. Inom det i rapporten utpekade huvudområdet välfärdsutveckling är den gemensamma gymnasierregionen där det finns särskilt behov av hitta former för en bättre samverkan, inte minst kring utbudsplaneringen. Under den kommande mandatperioden bör därför gymnasierregionens utveckling ges särskilt utrymme.

Inom det i rapporten utpekade huvudområdet regional utveckling är bostadsförsörjningen, kollektivtrafiken samt miljö- och energifrågorna viktiga regionala framtidsfrågor där det idag inte finns regional beslutskraft i Stockholms län på samma sätt som i storstadsregionerna i Skåne och Västra Götaland. Det riskerar att på sikt tydligt hämma den regionala tillväxten.

Rapporten kan tjäna som ett underlag för en fortsatt diskussion. Både konkretionsgrad och det faktum att remissen gått ut i direkt anslutning till ett allmänt val gör att det finns anledning att fortsätta arbetet och dialogen om hur en regional samverkan ska se ut för att bäst gynna Stockholmsregionens utveckling.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen ”Utveckling av KSL inför mandatperioden 2015-2018” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 23 oktober 2014

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson (båda M) och borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

- att delvis godkänna promemorian
Samt
- därutöver anföra

Ett väl fungerande samarbete mellan länets kommuner är av stor vikt för regionen. Gemensamma lösningar kan göra att Stockholms län samlat uppnår en högre effektivitet. Att på kommunernas uppdrag vara en mötesplats för gränsöverskridande frågor och i viss mån

arbete med läns gemensamma processer anser vi i likhet med stadsledningskontoret är en bra och viktig roll för KSL.

KSL:s analys av regionens framtidsfrågor är något som vi i stora delar instämmer i. KSL:s resurser bör dock främst fokuseras på välfärdsutveckling. Den regionala utvecklingen finns redan med som tydligt definierade uppdrag för både Länsstyrelsen och Landstinget. Att ytterligare en aktör ska arbeta med samma fråga känns därför inte nödvändigt.

Om KSL i vissa fall ska kunna företräda sina medlemmar, bör dessa frågor vara i begränsat antal. I förhandlingar av stor ekonomisk vikt för kommunerna, med till exempel staten eller Stockholms läns landsting, är det viktigt att Stockholms stad har rätt att företräda sig själv.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Regina Kevius, Dennis Wendin och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (FP) med hänvisning till reservationen av (M) och (FP) i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Styrelsen för Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) har inför nästa mandatperiod tagit initiativ till att föreslå ny inriktning, organisation och arbetsformer för KSL.

Utifrån nyckelfrågorna och utmaningarna föreslås två huvudområden för KSL under den kommande mandatperioden; Vårldsfutveckling och Regional utveckling. Huvudområdet Vårldsfutveckling rymmer frågor som har en tydlig koppling till kommunernas ordinarie kärnverksamheter och till hemkommunens organisation. Under nästa mandatperiod föreslås särskilt följande områden uppmärksammas: samverkan mellan kommunernas äldreomsorg och landstingets hälso- och sjukvård, digitalisering/e-förvaltning, gymnasieutbildning och vuxenutbildning, samverkan mellan socialtjänst, skola och landstingets öppenvård, utveckling av kvalitetskriterier och ersättningsmodeller samt asyl och flyktingmottagning.

Huvudområdet Regional utveckling rymmer frågor, där kommungränsen är av mindre betydelse, och där de regionala och nationella perspektiven sätter ramarna. Det handlar om frågor om bostadsförsörjning, infrastruktur, kommunikation, fysisk planering eller arbetsmarknad och kompetensförsörjning. Under nästa mandatperiod föreslås särskilt följande områden uppmärksammas: infrastruktur och kollektivtrafik, bostadsbyggande och bostadsförsörjning, arbetsmarknad och kompetensförsörjning, digitalisering och e-samhälle samt miljö och klimat.

Beträffande organisation och arbetsformer föreslås att KSL utvecklar en tydligare projekt- och processorientering. Därutöver föreslås en förstärkt medlemsrepresentation med en tydligare roll för gruppen med medlemmarnas kommunstyrelseordföranden. Bakgrunden är att allt fler KSL-projekt leder fram till konkreta åtaganden för kommunerna och förankringen i medlemskommunerna blir därför allt viktigare. Dagens beredningar föreslås ersättas av politiska styrgrupper och sakpolitiska nätverk för förtroendevalda i länets kommuner. Bland övriga förslag finns ett årligt konvent för Stockholmskommunerna och en tydligare roll för kommundirektörsgruppen i stödet till förbundsdirektören.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar att KSL ser över inriktning, organisation och arbetsformer. Det är viktigt att med viss regelbundenhet se över sina mål och göra justeringar av organisationen för att ge mesta möjliga mervärde för medlemmarna i en växande storstadsregion med kommungränsöverskridande utmaningar.

Att på kommunernas uppdrag vara en mötesplats för gräns-överskridande frågor och i viss mån arbeta med länsgemensamma processer anser stadsledningskontoret är en bra och

viktig roll för KSL. Det är viktigt att i varje enskilt fall avväga effektiviteten i att åstadkomma något tillsammans, utan att äventyra kommunernas självbestämmande och egna politiska process. När det gäller förhandlingar med t ex landsting och staten i frågor med stor ekonomisk tyngd för Stockholms stad, kommer staden alltid att vilja företräda sig själv. Stadsledningskontoret ser KSL främst som en medlemsorganisation som tillhandahåller mötespunkter, gemensam kunskapsuppbyggnad och en arena för att lösa gemensamma problem. Endast i ett fåtal, av medlemmarna definierade fall, ska KSL agera företrädare för kommunerna.

Inledningsvis vill stadsledningskontoret understryka vikten av ett väl fungerande samarbete mellan länets kommuner. Vi verkar i en integrerad region där vi måste finna gemensamma lösningar, där vi kan nå högre effektivitet genom samverkan och därmed åstadkomma högre nytta för våra kommuninvånare. I en organisation som KSL, ska såväl förtroendevalda som tjänstemän kunna mötas, bygga upp gemensam kunskap och diskutera lösningar för att sedan implementera i den egna kommunen. Styrkan i KSL är när alla 26 kommuner ser nyttan med organisationen och vill delta i arbetet.

Stadsledningskontoret anser att rapporten lägger alltför stor vikt vid organisation i förhållande till innehåll, dvs. frågan om KSL:s medlemsnytta står inte i fokus. Mot bakgrund av rapportens anslag om att göra en översyn av KSL:s verksamhet vore det logiskt att i betydligt större utsträckning lägga analysutrymme på att konkretisera inom vilka frågeområden KSL kan bidra med mervärde för medlemmarna, utan att ta över ansvar från medlemmarna. De två huvudfrågorna rapporten landar i är förvisso mycket relevanta att diskutera och hantera i en regional kontext, men tyvärr alltför allmänt formulerade. Det intrycket förstärks av att alla utpekade nyckelfrågor sedan pressas in under de två huvudrubrikerna. Samtliga av dessa så kallade nyckelfrågor har också relevans för den regionala nivån, men varken begreppen eller resonemanget utvecklas sedan ytterligare i rapporten. Hur avgränsningar ska göras mot andra regionala organisationer i Stockholms län anges inte.

Stadsledningskontoret anser att KSL i rapporten fångar framtidsutmaningarna för Stockholms län på ett utmärkt sätt. Däremot behöver en närmare analys göras av hur länet ska möta utmaningarna, vilken eller vilka aktörer som ska ta huvudansvar för olika frågor. Det gäller att använda våra samlade resurser på ett klokt sätt, varför det inte är effektivt att flera aktörer konkurrerar/engagerar sig i samma frågor och riskerar att öka komplexiteten ytterligare.

När det gäller den verksamhetsinriktning som föreslås kan konstateras att det är en mängd olika frågor som KSL föreslås hantera, sorterade under två begrepp ”Välfärdsutveckling” respektive ”Regional utveckling”. Stadsledningskontoret är tveksamt till att KSL kommer att klara att hantera alla dessa frågor framgångsrikt, vilket sannolikt skulle kräva ytterligare och nya resurser/kompetens. En ytterligare prioritering behöver därmed göras. I detta arbete behöver dessutom frågorna förtydligas och konkretiseras. I underlaget är frågorna så allmänt beskrivna att det är svårt att förstå vad KSL:s roll de facto ska vara inom respektive fråga. Är det exempelvis omvärldsbevakning, företräda kommunernas intressen eller driva projekt/verksamhet, som KSL ska ägna sig åt?

För Stockholms stads del känns naturligt att KSL utvecklar arbetet inom välfärdsområdet vidare och därmed prioriterar området ”Välfärdsutveckling”. Medborgarna förväntar sig att vi ska samarbeta, att vi ska finna lösningar som gör att de inte behöver fundera över kommungränser. Kommunerna kan utföra uppdrag effektivt med gemensam kunskap och även gemensamma förhållningssätt och föra diskussioner med Stockholms läns landsting. Således instämmer vi i förslaget i rapporten i stort i denna del. KSL kan med fördel arbeta med att utveckla samverkan mellan kommunernas äldreomsorg och landstingets hälso- och sjukvård, digitalisering/e-förvaltning, gymnasieutbildning och vuxenutbildning, samverkan mellan socialtjänst, skola och landstingets öppenvård, utveckling av kvalitetskriterier och ersättningsmodeller samt asyl och flyktingmottagning. Det är viktigt att i arbetet skapa en delaktighet från kommunerna och tydligt förankra arbetet i kommunledningarna. Dessutom

bör sekretariatsfunktionen för strukturfondspartnerskapet prioriteras. I och med att de nya regional- och socialfondsprogrammen går in i en genomförandefas skulle KSL med fördel kunna fungera som stöd för kommunerna att i enlighet med den så kallade ”Stockholmsmodellen” öka det holistiska angreppssättet och bidra med ett regionperspektiv, så att resurserna används på ett sådant sätt att de bättre bidrar till att möta de regionala utmaningar som programmen är till för att lösa.

KSL:s huvudmannaskap i Stockholmsregionens Europaförening saknas helt i stycke 4.5 Särskilda KSL-uppdrag (s.18-20).

Enligt kontorets uppfattning finns däremot många andra aktörer som verkar inom området ”Regional utveckling”, varför KSL:s roll med naturlighet kan och bör vara mindre. Såväl landstinget som länsstyrelsen har utpekade uppdrag inom exempelvis regional utveckling, infrastruktur, kollektivtrafik och bostadsförsörjning. Det finns också ett flertal andra organisationer där de flesta/alla kommuner i länet är medlemmar som arbetar med regionala utvecklingsfrågor, såsom Stockholm Business Alliance och Mälardalsrådet. Dessutom kan det vara mer naturligt inom detta område att en eller flera kommuner i regionen tar initiativ och driver vissa frågor. Ett exempel är Studentbostadsinitiativet, där ett antal kommuner gemensamt har tagit ”lead” och driver den viktiga frågan om att skapa fler studentbostäder i Stockholmsregionen. Frågor kan mycket väl diskuteras/initieras när förtroendevalda och tjänstemän möts inom ramen för KSL, men KSL:s organisation behöver inte avsätta resurser för att bygga upp kunskap eller driva frågor åt kommunerna inom detta område.

Endast på ett ställe i rapporten nämns Stockholms stads speciella roll för länets utveckling, vilket får sägas vara anmärkningsvärt med tanke på stadens storlek och betydelse för länet. På samma sätt lyfts inte de speciella utmaningar som de mer landsbygds- och skärgårdsdominerade delarna av länet står inför. Utöver att utveckla resonemanget kring själva frågeområdena närmare, hade även en diskussion om i vilka frågor det finns ett mervärde för kommunerna att samarbeta förtjänat ett avsnitt, liksom i vilka delar skillnaderna mellan kommunerna är för stora för att möjliggöra ett samarbete mellan alla 26 kommuner. Kanske skulle KSL till exempel kunna spela en roll i att stödja utveckling av samarbeten mellan mindre grupper av kommuner i specifika frågor?

De under rubriken 4.6 redovisade kriterierna för att avgöra vad KSL bör ägna sig åt respektive inte ägna sig åt ser enligt stadsledningskontoret rimliga ut. Det kan dock utifrån den föreslagna avgränsningen bli svårt att hitta frågeställningar som är uppenbart givna i KSL-regi. Särskilt med tanke på att de frågeområden som KSL föreslås arbeta med inte närmare utvecklas eller konkretiseras.

Angående KSL:s organisation, kan stadsledningskontoret konstatera att borttagandet av beredningarna sannolikt kommer att skapa en ökad tydlighet inom beslutsfattande och hur frågor kan initieras i organisationen. Styrningen kommer att ske via styrelsen samt nätverket för kommunstyrelseordförande, vilket borgar för förankring av de frågor som KSL tar sig an. Däremot känner kontoret farhågor för att föreslagna politiska styrgrupper och andra informella grupperingar kan leda till ny otydlighet om beslutsbefogenheter och ansvarsfördelning. Det finns behov av att ha en mycket tydlig styrning av KSL, hur frågor initieras i förbundet, bereds och om hur och av vem beslut fattas. Det blir allt viktigare när förbundet driver allt fler frågor som sedan ska följas upp med konkreta åtaganden för medlemskommunerna.

Remisställaren gör det väl komplicerat för sig. Rapporten lägger t.ex. stor vikt på att KSL måste bli snabbare på att reagera på samhällsförändringar och fatta beslut. Givet KSL:s karaktär som konsensusbaserad samsarbetsorganisation är det svårt att se ett sådant behov. På samma sätt framförs förslag på en rad olika samverkansytor för att få med både medlemmar och politik, nästan till den grad att ansatsen blir att ”alla-ska-med”. Stadsledningskontoret konstaterar att med många olika arenor och plattformar, som exempelvis de föreslagna politiska styrgrupperna och sakpolitiska nätverken, behöver det vara mycket tydligt var processer följs eller följs upp samt var beslut bereds eller fattas. Att det också är tydligt vem

som företräder vad i samarbetet och dialogen mellan kommunerna och med externa parter är angeläget.